

**Informacja z realizacji zadań
Powiatowego Urzędu Pracy
w 2020 roku oraz aktualna sytuacja
na rynku pracy w Powiecie Nowotomyski**

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na 2021 rok i barometr zawodów z roku 2020 wraz z prognozą na 2021 rok.

SPIS TREŚCI

Wstęp

Analiza bezrobocia w Powiecie Nowotomyskim

Pomoc rekompensująca negatywne skutki COVID w 2020 roku

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na 2021 rok

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

WPROWADZENIE

Powiat nowotomyski jest jednym z większych w zachodniej części województwa wielkopolskiego. Powiat składa się z sześciu gmin i są to: Kuślin, Lwówek, Opalenica, Miedzichowo, Zbąszyń oraz Nowy Tomyśl. Obszar jaki obejmuje powiat nowotomyski to 1 012 km², a liczba mieszkańców wynosi powyżej 74 tys. osób¹. Ważnym atutem powiatu jest jego lokalizacja jak i szlaki komunikacyjne. Bliskość autostrad jak i lotnisko Poznań – Ławica mają kluczowy wpływ dla przedsiębiorców chcących inwestować w powiecie nowotomyskim.

Rok 2020 w powiecie nowotomyskim zakończył się stosunkowo niskim poziomem bezrobocia. W skali województwa powiat uplasował się na 7 miejscu ze stopą bezrobocia wynoszącą 3,0%.

Od 2015 roku do 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Tomyślu uczestniczył w badaniu pozwalającym na identyfikację zawodów deficytowych i nadwyżkowych dostarczając dane do krajowego, regionalnego i lokalnego barometru zawodów.

Od 2015 roku do 2019 roku równolegle przeprowadzane było także badanie „Barometr zawodów”. Decyzją Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od roku 2020, z racji swojej komplementarności, badania te zostały połączone w jedno wspólne badanie pod nazwą Barometr zawodów.

Obecna sytuacja na rynku, to jest większy popyt na pracę niż jej podaż co powoduje, że systematycznie maleje grupa zawodów i kwalifikacji nadwyżkowych, a rośnie grupa deficytów i równowagi.

Aktywność pracodawców we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy przejawia się przede wszystkim w liczbie ofert pracy rejestrowanych w Centralnej bazie Ofert Pracy oraz wykorzystaniu środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego przeznaczonych na doskonalenie pracodawców i pracowników. Zauważalna jest również ilość rejestracji wniosków pracodawców starających się o pracowników z Ukrainy.

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej w roku 2020 prowadzone były w formie usług rynku pracy (szkolenia, pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe) oraz instrumentów rynku pracy (staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej i refundacji wyposażenia nowego stanowiska pracy, Prac Społecznie Użytecznych, bonów stażowych).

Działania aktywizacyjne prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Tomyślu w 2020 roku finansowane były ze środków Funduszu Pracy, rezerwy Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

¹ Zob. Urząd Statystyczny w Poznaniu,
http://poznan.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_wielkopolskie/portrety_powiatow/powiat_nowotomyski.

ANALIZA BEZROBOCIA W POWIECIE NOWOTOMYSKIM

Analiza bezrobocia w powiecie nowotomyskim przeprowadzona została na podstawie danych statystycznych gromadzonych przez urząd, danych z Banku Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego, badania ankietowego klientów urzędu pracy oraz informacji uzyskanych ze sprawozdań indywidualnych pracowników Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Tomyślu.

Pozyskane informacje pozwoliły na przedstawienie sytuacji osób bezrobotnych według stanu na dzień 31 grudnia 2020r. z uwzględnieniem:

1. Miejsca zamieszkania
2. Wiek
3. Wykształcenia
4. Okresu pozostawania bez pracy
5. Stażu pracy

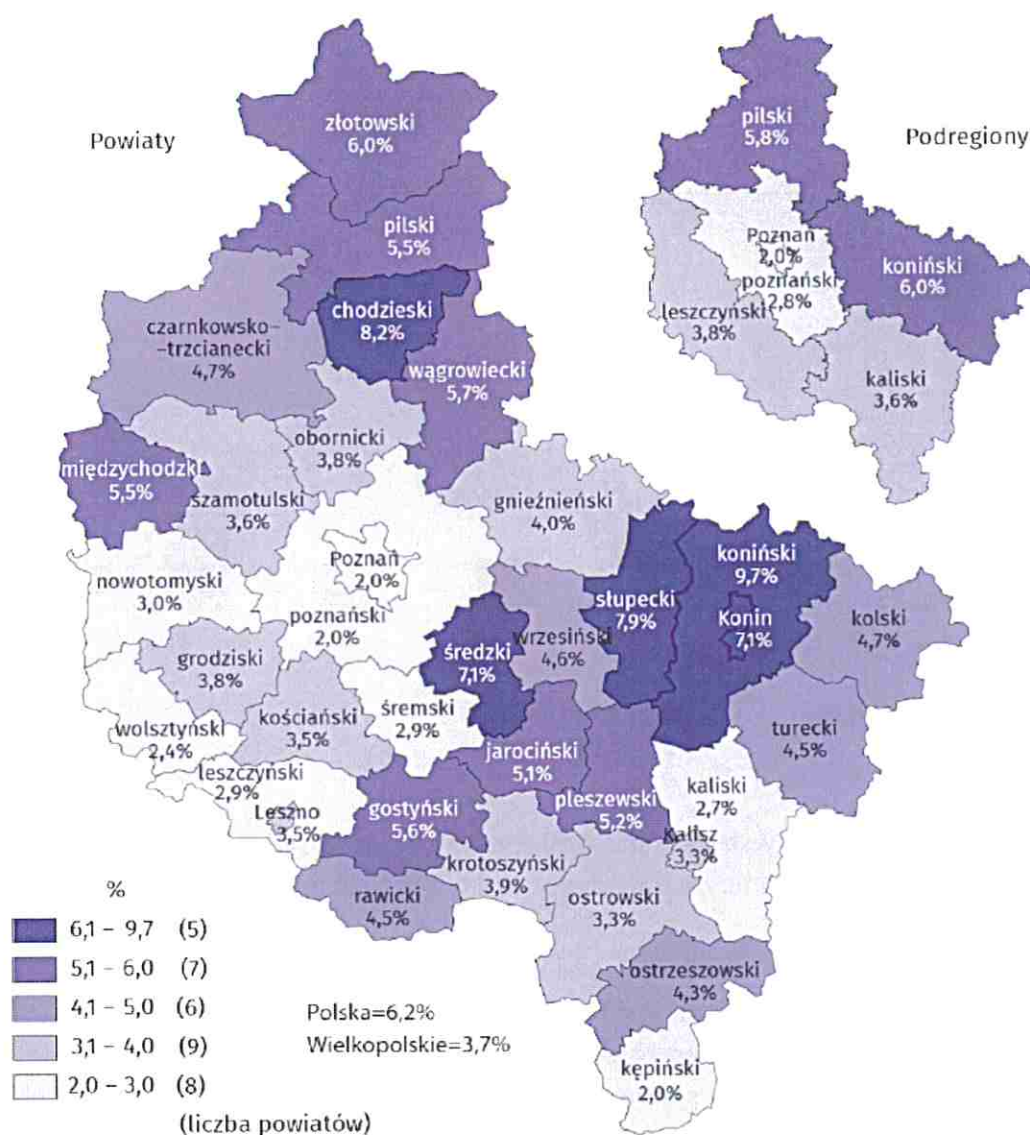
Analiza sytuacji na rynku pracy w powiecie nowotomyskim była istotnym czynnikiem determinującym określenie kierunków działań aktywizacyjnych podejmowanych przez Urząd w 2020 roku.

BEZROBOCIE W LICZBACH

Rok 2020 zakończył się liczbą 1032 zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie nowotomyskim przy 689 osobach w grudniu 2019 roku. Na koniec roku 2020 stopa bezrobocia osiągnęła poziom 3,0 %. W roku 2020 w stosunku do 2019 o 33% wzrosła liczba osób zarejestrowanych – największy wpływ na ten stan miała sytuacja epidemiczna. Identyczna tendencja obserwowana była również w skali całego kraju.

Wykres 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów i podregionów w 2020 r.

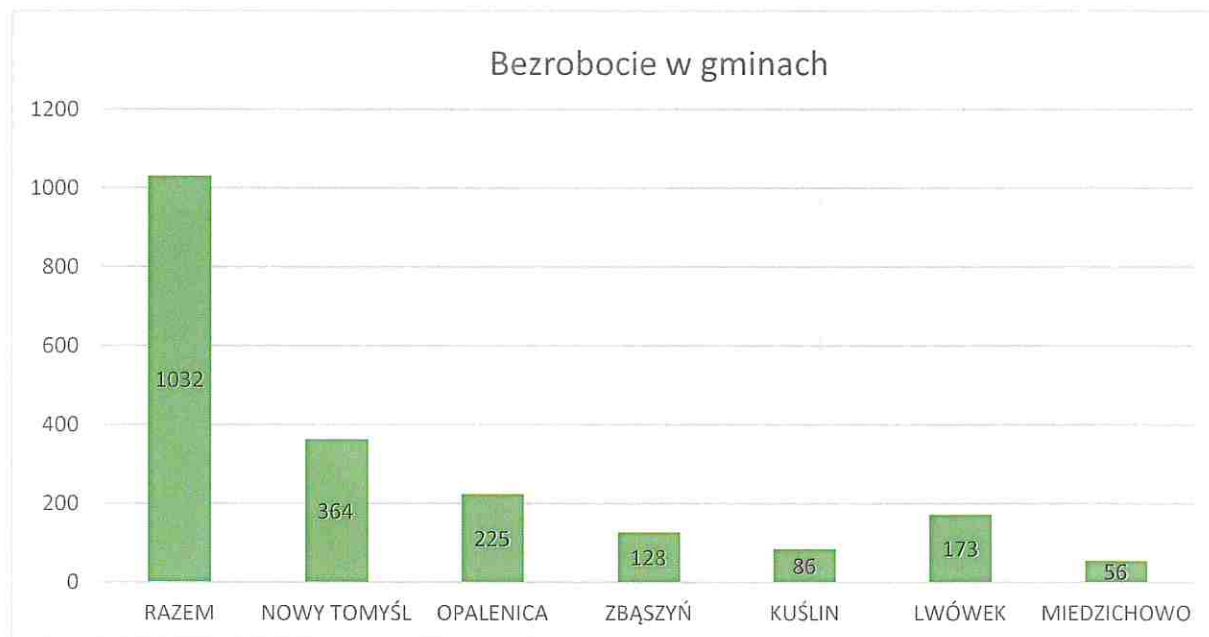
Stan w końcu grudnia

Źródło <https://poznan.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny/inne-opracowania/komunikat-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej-województwa-wielkopolskiego-grudzien-2020-r-1,113.html>

Rozkład liczby osób bezrobotnych w gminach powiatu nowotomyskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2020r. prezentuje się następująco:

Wykres 2. Bezrobocie w gminach na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wspomniano na wstępie niniejszej analizy, we wszystkich gminach odnotowano wzrost bezrobocia w odniesieniu do ubiegłego roku o 343 osoby.

BEZROBOCIE NA WSI

Bezrobotni zamieszkujący na wsi to przede wszystkim mężczyźni w grupie wiekowej 25-34 oraz 35-44 lat. Osoby zamieszkałe na wsi legitymują się w zdecydowanej większości wykształceniem zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej, posiadają przeważnie staż pracy od 1 roku do 5 lat. Jeśli chodzi o czas pozostawania bez pracy bezrobotnych zamieszkujących na wsi, to w większości przypadków nie przekracza on 6 miesięcy.

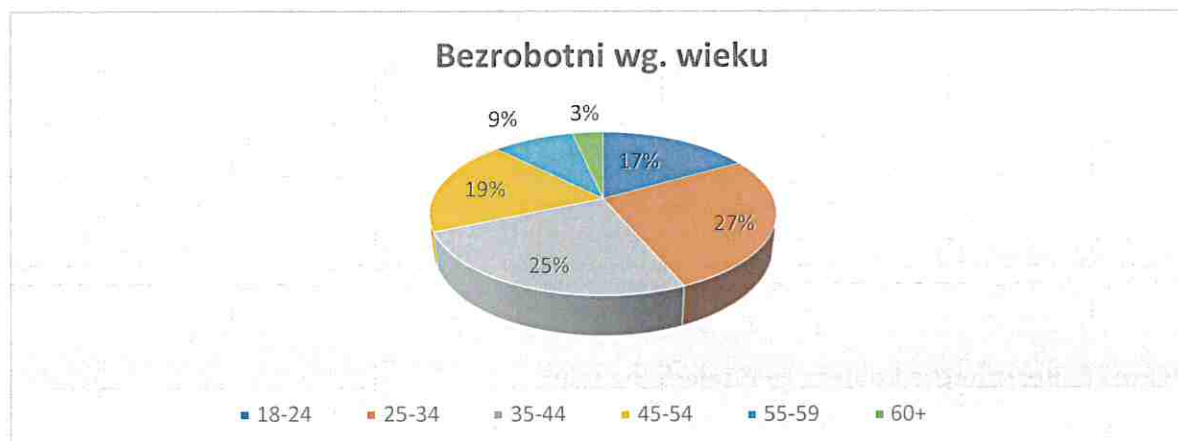
Analizując bezrobocie wiejskie należy zwrócić uwagę na zmieniający się charakter współczesnej wsi. Peryferia miast powiatu nowotomyskiego zmieniające się w „sypialnie” osób pracujących w oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów aglomeracjach tracą swój rolniczy profil. Mimo ponad 60% udziału osób zamieszkujących na wsi w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w powiecie nowotomyskim, nie jest to zjawisko niepokojące, w szczególności w kontekście dość krótkiego okresu poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. Zwrócić jednak należy uwagę na trudności jakie z powrotem na rynek pracy mają zamieszkujące wieś kobiety, opiekujące się dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Brak miejsc opieki nad dziećmi na terenach wiejskich, które zapewniałyby motkom pomoc od wczesnych godzin

porannych do co najmniej godziny 16 często staje się przyczyną odmowy podjęcia przez młode kobiety pracy proponowanej przez urząd.

BEZROBOTNI WG. WIEKU

W ogólnej liczbie bezrobotnych największą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata 27% i 35-44 lata 25% – łącznie 52% bezrobotnych. Jedynie około 3% bezrobotnych to osoby powyżej 60 roku życia, na co niewątpliwie wpływ ma skrócenie okresu przechodzenia na emeryturę dokonane w 2017 roku.

Wykres 3. Bezrobocie wg. Wiek.

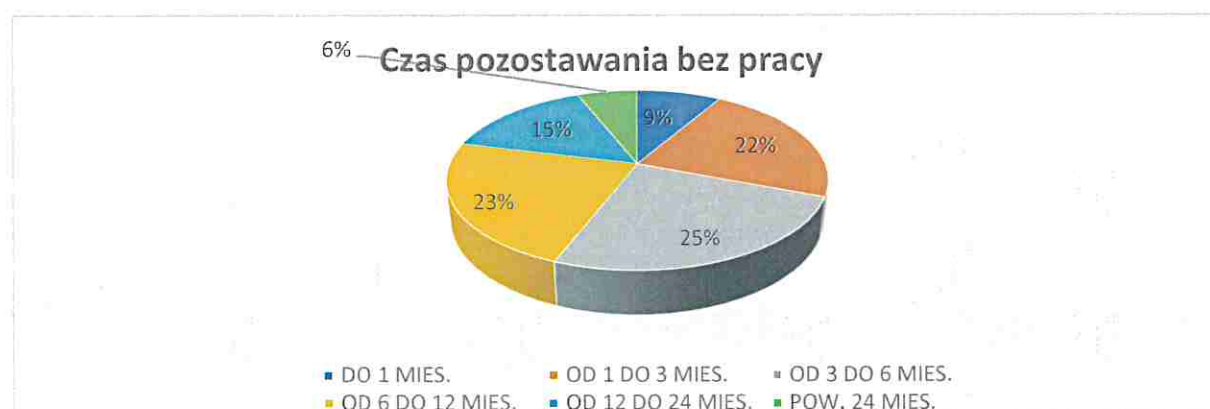

Źródło: Opracowanie własne.

CZAS POZOSTAWANIA BEZ PRACY

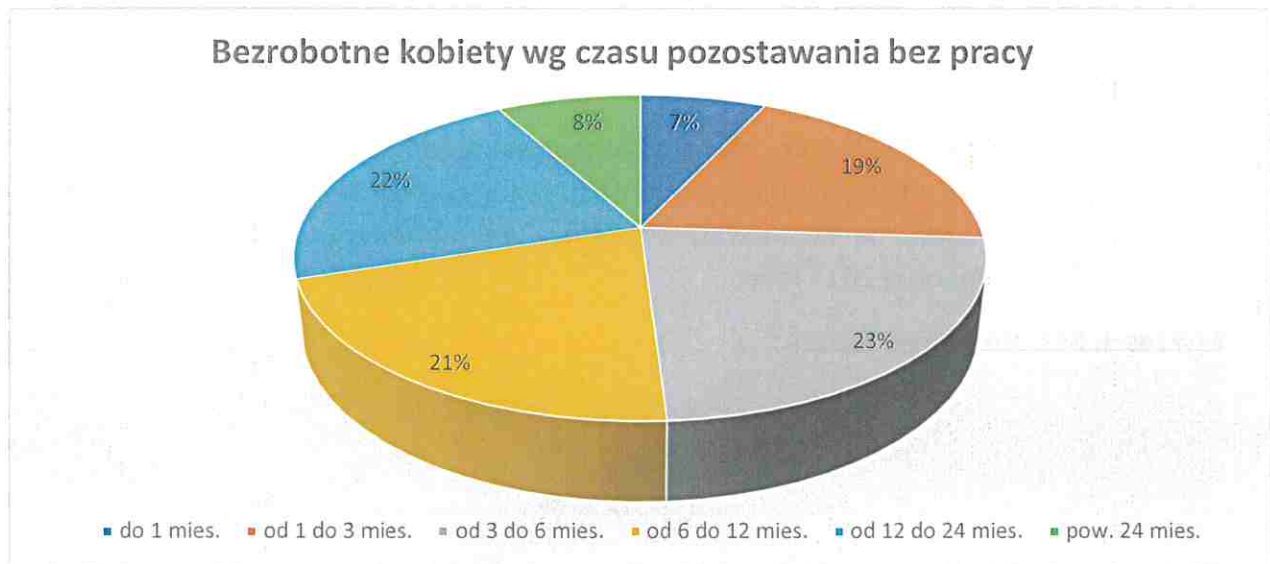
Najliczniejsza grupa bezrobotnych pozostawała w 2020 roku bez pracy przez okres od 3 do 6 mies. 257 osób, co stanowi 25 % ogółu bezrobotnych w powiecie nowotomyskim. 23% bezrobotnych opuszcza rejestr w ciągu od 6 do 12 miesięcy. Grupa najdłużej zarejestrowanych – tj. powyżej 24 miesięcy stanowi 6% ogółu bezrobotnych i zasila grupę tzw. długotrwale bezrobotnych. Odnosząc czas pozostawania bez pracy do wieku osób bezrobotnych można stwierdzić, że okres pozostawania bez pracy jest wprost proporcjonalny do wieku bezrobotnych.

Wykres 4. Bezrobocie ze względu na czas pozostawania bez pracy.

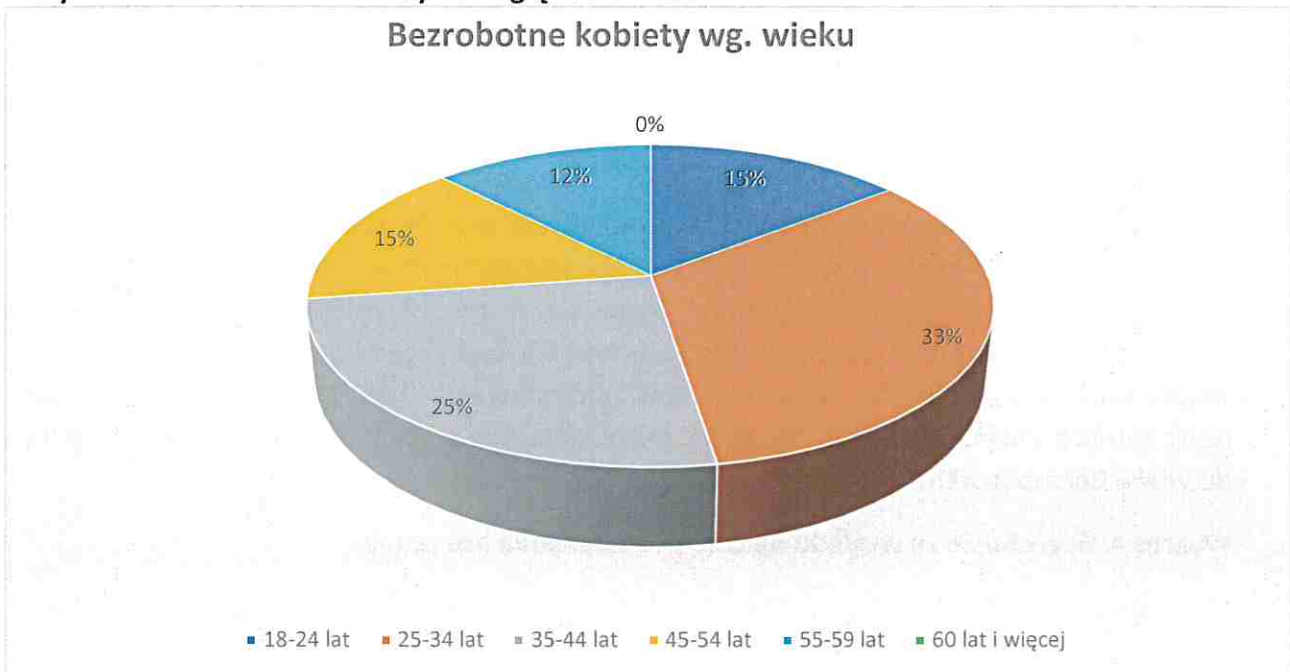
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 5. Bezrobotne kobiety ze względu na czas pozostawania bez pracy.

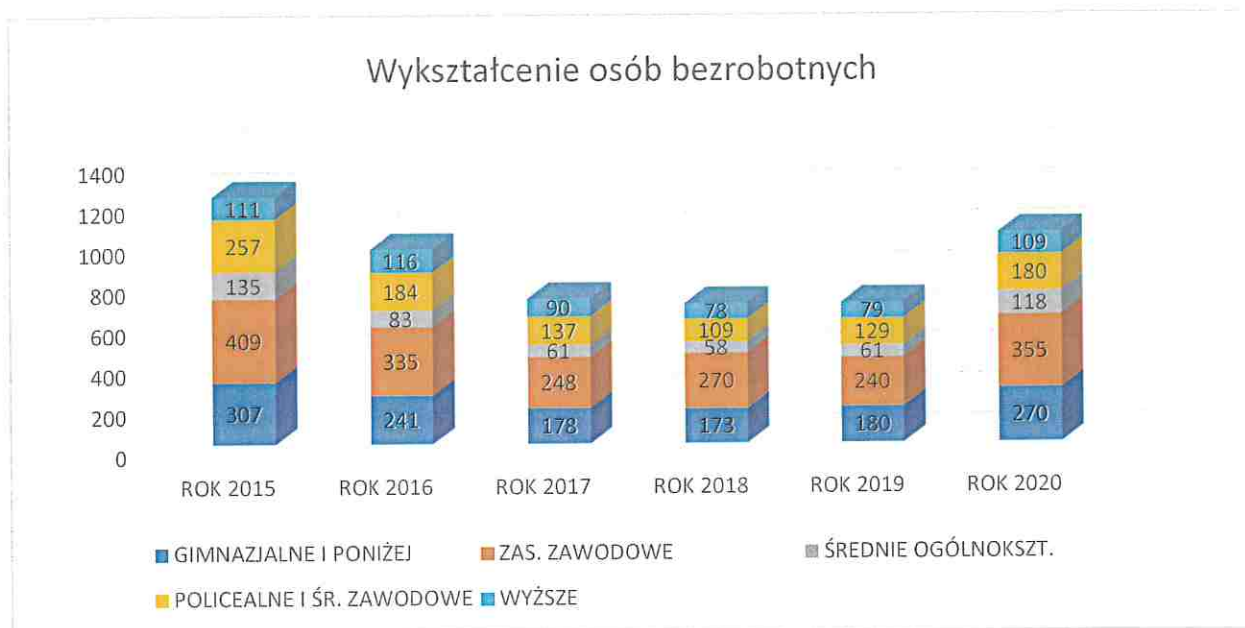
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 6. Bezrobotne kobiety ze względu na wiek.

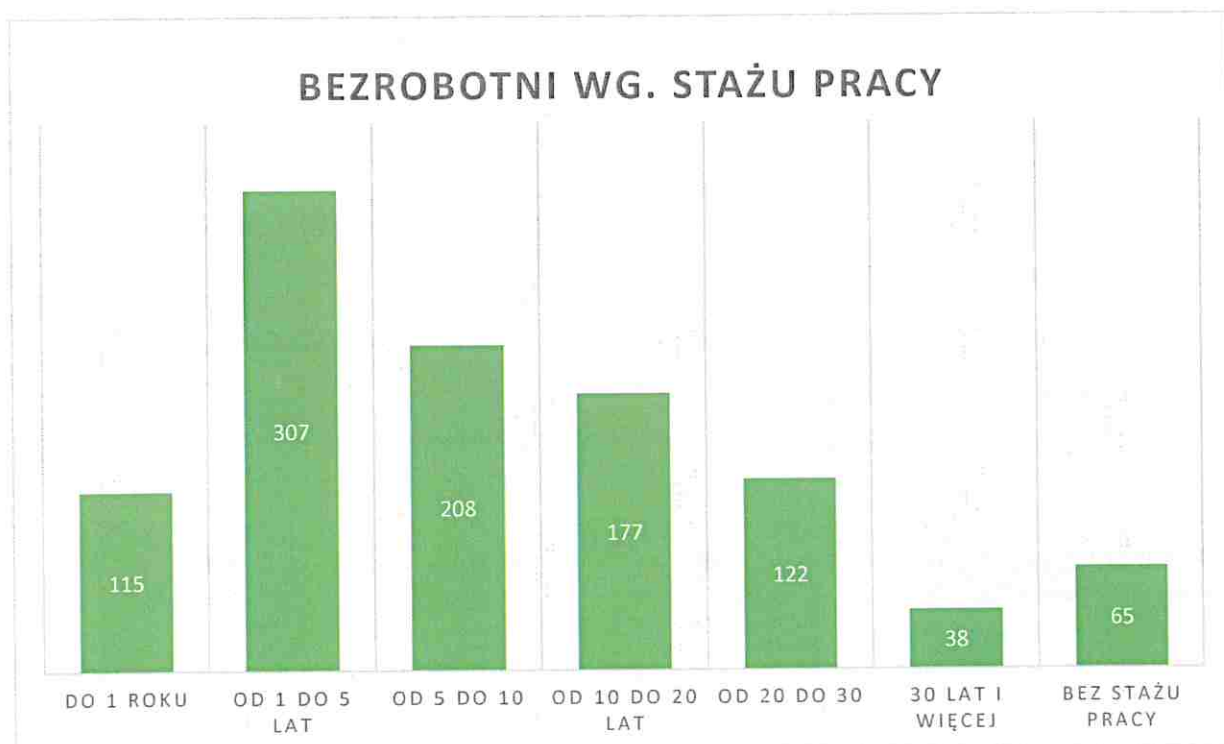
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 7. Bezrobocie ze względu na wykształcenie.

Źródło: Opracowanie własne.

Wykres 8. Bezrobotni ze względu na staż pracy.

Źródło: Opracowanie własne.

Bezrobotni w powiecie nowotomyskim posiadają staż pracy dłuższy niż jeden rok w zestawieniu z wydłużonym czasem pozostawania w rejestrze (od 1 roku do 5 lat), fakt ten stanowi potwierdzenie bardzo intensywnej zmiany zachodzącej w całej grupie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Tomysku. Przy 1907 osobach, które odwiedziły punkt rejestracji i mniejszej liczbie (1564) osób, które utraciły status osoby bezrobotnej, są dowodem na duży wpływ epidemii na lokalny rynek pracy. Liczba osób nieposiadających żadnego stażu pracy jest znikoma (65 osoby na koniec 2020 roku w tym 40 osób to kobiety)

DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI

Z szacunków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że w 2020 roku 49,29 procent osób bezrobotnych w Polsce to osoby długotrwale bezrobotne (osoba długotrwale bezrobotna to osoba zarejestrowana jako bezrobotna przez 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy). W województwie wielkopolskim współczynnik ten kształtował się na poziomie 39,2%. Dane liczbowe wskazują, że w powiecie nowotomyskim obserwujemy z uwagi na epidemię znaczny wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych, chociaż jest on i tak o prawie 20% mniejszy niż w skali kraju.

Powiat Nowotomyski osiągnął na koniec 2020 roku poziom 28,8% (297 osób) długotrwale bezrobotnych w ogólnym udziale osób zarejestrowanych. Szczegółowa analiza tej grupy bezrobotnych potwierdza wyjątkową trudność w aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych, wśród których osoby te mogą klasyfikować się w kilku kategoriach wymienionych poniżej:

- 16 osób korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej;
- 79 osób posiada co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia;
- 27 osób posiada orzeczenie o niepełnosprawności co znacznie ogranicza możliwość ich aktywizacji zawodowej;
- 176 kobiety, z których 74 posiadają co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- 60 osób do 30 roku życia;
- 81 osób powyżej 50 roku życia co utrudnia ich skierowanie do pracodawców, którzy preferują raczej osoby młode.

POMOC REKOMPENSUJĄCA NEGATYWNE SKUTKI COVID W 2020 ROKU

W okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2020 roku do przedsiębiorców działających na terenie powiatu nowotomyskiego za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Tomysłu w ramach tzw. Tarczy Antykryzysowej trafiło **35 491 724,55** złotych.

1) W ramach jednorazowych pożyczek dla mikroprzedsiębiorców (Art. 15zzd) i dla organizacji pozarządowych (Art. 15zzda) rozpatrzono pozytywnie i wypłacono środki w kwocie **prawie 20 mln** aż **4002 mikroprzedsiębiorcom** z naszego terenu. Z tego do końca grudnia umorzono już pożyczki 3968 przedsiębiorcom na kwotę ponad 19,8 mln zł.

2) Dofinansowanie kosztów wynagrodzeń pracowników zatrudnionych u przedsiębiorców (Art. 15zzb) otrzymało **427** pracodawców na kwotę ponad **12 mln zł**.

3) Dofinansowanie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorców samozatrudnionych (Art. 15zzc) otrzymało **651** podmiotów na łączną kwotę ponad **3 mln zł**.

4) Dofinansowanie kosztów wynagrodzeń pracowników organizacji pozarządowych (Art. 15zze) i kościelnej osoby prawnej (Art., 15zze2) otrzymały **4** podmioty na kwotę ponad **53 tys. zł**.

5) Dotację na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy i małego przedsiębiorcy (art. 15 zze4) otrzymało dotąd 16 podmiotów na łączną kwotę **80 tys. zł**. (nabór rozpoczął się od 19.12.2020r. i trwał do 31.01.2021r.).

Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Tomysłu za wdrażanie i realizację tarczy antykryzysowej w roku 2020 otrzymał z Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii dyplom:

AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU NA 2021 ROK

Pomimo pandemii Covid-19 formamy pomocy, które cieszyły się największym zainteresowaniem zarówno wśród bezrobotnych jak i pracodawców w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Tomyślu to:

STAŻE I BONY STAŻOWE

Staże to jedna z najpopularniejszych form aktywizacji osób bezrobotnych w Wielkopolsce. Korzystają z niej głównie przez osoby młode wkraczające na rynek pracy, której dzięki tej formie wsparcia mają możliwość nabycia doświadczenia zawodowego. Dzięki stażom również osoby dojrzałe, oddalone od rynku pracy mogą łatwiej powrócić na rynek pracy. W szczególności osoby długotrwale bezrobotne, mają szansę na uzupełnienie posiadanego już doświadczenia zawodowego. Czas trwania stażu wynosi od 3 do 6 miesięcy w przypadku staży organizowanych z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego a z Funduszu Pracy od 3 do 12 miesięcy.

DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Zgodnie z art. 46 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Starosta może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku, gdy działalność jest podejmowana na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, wysokość przyznanych bezrobotnemu środków nie może przekraczać 4-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przystępującego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu.

REFUNDACJA KOSZTÓW WYPOSAŻENIA I DOPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY

Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy to aktywna forma przeciwdziałania bezrobociu adresowana do przedsiębiorstw i pracodawców, którzy zatrudnią na nowo utworzonym, lub doposażonym stanowisku pracy osobę bezrobotną skierowaną przez PUP. Warunkiem bezzwrotności tej formy pomocy jest utrzymanie stanowiska pracy przez okres 24 miesięcy.

ROBOTY PUBLICZNE

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac finansowych lub dofinansowanych ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo

uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Prace te odbywają się bez nawiązywania stosunku pracy ani umowy o pracę. Organizowane są one przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub działalnością na rzecz społeczności lokalnej. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Starosta refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60 % minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Świadczenie to może być w całości finansowane z budżetu gminy lub 100% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego osobie skierowanej do wykonywania prac społecznie użytecznych związanych z realizacją codziennych obowiązków domowych na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych

KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY

Krajowy Fundusz Szkoleniowy stanowi wydzieloną część Funduszu Pracy, przeznaczoną na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

Pracodawca starający się o dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego musi wnieść wkład własny w wysokości 20% kosztów, zaś 80% kosztów kształcenia ustawicznego sfinansuje KFS. W przypadku mikroprzedsiębiorstwa, tj. pracodawcy zatrudniającego do 10 osób, ze środków KFS można sfinansować 100% kosztów kształcenia ustawicznego. Jednak całość dofinansowania środkami KFS nie może przekroczyć wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika.

SZKOLENIA

Celem szkoleń organizowanych przez PUP w Nowym Tomyślu jest nabycie, aktualizacja lub uzupełnienie kwalifikacji osób bezrobotnych w drodze kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szkolenia organizowane są dwóch formach – jako szkolenia grupowe lub indywidualne, będące odpowiedzią na konkretne zapotrzebowanie osoby bezrobotnej.

BON ZASIEDLENIOWY

Starosta (PUP) może na wniosek osoby bezrobotnej do 30. roku życia może przyznać jej bon na zasiedlenie w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, poza miejscem dotychczasowego zamieszkania, jeżeli:

- za ich wykonywanie wnioskodawca będzie osiągać wynagrodzenie lub przychód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia oraz z tego tytułu będzie on podlegać ubezpieczeniom społecznym;
- odległość od miejsca dotychczasowego zamieszkania do miejscowości, w której zamieszka wnioskodawca w związku z podjęciem zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tej miejscowości i powrotu do miejsca dotychczasowego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie;
- wnioskodawca będzie pozostawać w zatrudnieniu, wykonywał inną pracę zarobkową lub będzie prowadził działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy.

Bon na zasiedlenie zostanie przyznany w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 2-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

BON STAŻOWY

Starosta (PUP) może na wniosek osoby bezrobotnej do 30. roku życia przyznać bon stażowy stanowiący gwarancję skierowania do odbycia stażu u wskazanego przez bezrobotnego pracodawcy na okres 6 miesięcy, o ile pracodawca zobowiąże się do zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu stażu przez okres 6 miesięcy.

Pracodawcy, który zatrudni bezrobotnego przez deklarowany okres 6 miesięcy, urząd wypłaca premię, która podlega waloryzacji i wynosi obecnie 1604,50 zł.

Premia stanowi pomoc udzielaną zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy de minimis. W ramach bonu stażowego urząd finansuje m.in.: koszty niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych w formie wpłaty na konto wykonawcy badania oraz zwrot kosztów dojazdu na staż stażyście w formie ryczałtu.

Pracodawca w celu zorganizowania stażu z bonem stażowym musi złożyć wniosek o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu w ramach bonu stażowego razem z wypełnionym bonem stażowym, który otrzymuje wcześniej od bezrobotnego.

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody deficytowe i nadwyżkowe w Barometrze zawodów w Powiecie Nowotomyskim (analiza porównawcza 2020 -2021)

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe.

Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy)

Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców

Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie)

Barometr pokazuje zapotrzebowanie na zawody w każdym z powiatów w Polsce oraz na poziomie województw i kraju.

Metodologię badania wypracowano w Szwecji w latach dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku, w ramach szerszego systemu prognozowania zmian na rynku pracy. W 2007 roku Barometr zawodów zaadaptowali pracownicy publicznych służb zatrudnienia z południowo-zachodniej Finlandii. Obecnie badanie jest prowadzone w całej Finlandii.

Do Polski Barometr trafił za sprawą Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie (WUP w Krakowie). W 2009 roku pracownicy Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji (projekt WUP w Krakowie) poznali założenia badania podczas wizyty studyjnej w Turku, w Finlandii. W tym samym roku przeprowadzono pilotaż w sześciu powiatach Małopolski, a następnie rozszerzono Barometr na cały region. Od 2015 roku badanie odbywa się we wszystkich powiatach kraju.

Do roku 2019 badanie Barometr zawodów realizowane było równolegle do prowadzonego w całej Polsce (na mocy zapisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) badania ilościowego pod nazwą Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych (MZDiN). Decyzją Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od roku 2020, z racji swojej komplementarności, badania te zostały połączone w jedno wspólne badanie pod nazwą Barometr zawodów.

CELE MONITORINGU

Wyniki badania wykorzystywane są m.in. przy:

- planowaniu kariery zawodowej (wskazują w jakich zawodach warto się doksztalać, gdyż są najlepsze z perspektywy na pracę)
- przy poszukiwaniu pracy w zawodzie (wskazują jak wygląda sytuacja w poszczególnych powiatach – gdzie może być łatwiej o pracę)
- do analiz rynku pracy (wskazują trendy w zakresie popytu i podaży pracy).

PODSTAWOWE POJĘCIA I DEFINICJE

Zawód zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności definiowany jest jako przynoszący dochód zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagający odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki.

Umiejętności określono jako zdolność wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu.

Uprawnienia charakteryzowane są jako dodatkowe kwalifikacje zawodowe zdobywane w drodze procesu certyfikacji, dodatkowych szkoleń, egzaminów lub często także po udowodnieniu przebycia wymaganej praktyki.

Natomiast **kwalifikacje** to układ wiedzy, umiejętności i uprawnień przydatnych do realizacji zadań zawodowych.

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA DANYCH

Barometr zawodów jest badaniem jakościowym. Powstaje osobno dla każdego powiatu w Polsce. Opiera się na opinii ekspertów, którzy na przełomie III i IV kwartału spotykają się i wspólnie analizują sytuację w poszczególnych zawodach.

Uczestnicy badania (pracownicy powiatowych urzędów pracy, prywatnych agencji zatrudnienia oraz innych instytucji zorientowanych w sytuacji na lokalnym rynku pracy) w toku dyskusji udzielają odpowiedzi na następujące pytania:

- Jak zmieni się zapotrzebowanie na pracowników w danym zawodzie w nadchodzącym roku? Czy będzie ono rosnąć, maleć czy pozostanie bez zmian?

- Jak będzie się kształtować relacja między dostępną siłą roboczą a zapotrzebowaniem na pracowników w danym zawodzie? Czy wystąpi deficyt poszukujących pracy czy ich nadwyżka, czy może popyt i podaż zrównoważą się?

Podczas oceny eksperci posilkują się danymi ilościowymi dostępnymi w module „Dane o zawodach”.

Jednocześnie, gromadzone dane statystyczne nie oddają w pełni sytuacji na rynku pracy. Nie dają bowiem odpowiedzi na pytania o to: czy osoba deklarująca umiejętności w konkretnym zawodzie jest w stanie wykonywać pracę na oczekiwanym poziomie, czy warunki oferowane przez lokalnych pracodawców są dla pracowników wystarczająco atrakcyjne lub czy pracodawca jest skłonny taką osobę zatrudnić i jakie są możliwe powody, dla których nie może tego zrobić (np. problem rzeczywistych kwalifikacji, odpowiedniego doświadczenia zawodowego, zbyt wysokich oczekiwań płacowych, itp.).

Również w klasycznych badaniach ankietowych zagadnienia te są rzadko poruszane. Dlatego tak ważne są, wykraczające poza statystyki, informacje gromadzone przez pracowników urzędów pracy i pozostałych ekspertów. Wiedzą oni na przykład, które z ofert są zgłaszane wielokrotnie, gdzie występuje duża rotacja pracowników i jakie są jej przyczyny. Zdają sobie również sprawę z sezonowości zatrudnienia i wpływu tego czynnika na statystyki rynku pracy. Największą zaletą Barometru jest jednak to, że pozwala uwzględnić kwalifikacje pracowników i rzeczywiste przygotowanie do wykonywania zawodu. Dysponując jedynie informacją o liczbie osób bezrobotnych zarejestrowanych w danej profesji, nie możemy stwierdzić, czy są one rzeczywiście zdolne do podjęcia pracy, tj. czy posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz potwierdzające je certyfikaty, czy dysponują odpowiednim doświadczeniem zawodowym i czy chcą podjąć zatrudnienie. Barometr wszystkie te czynniki bierze pod uwagę, dzięki czemu przedstawia bliższą rzeczywistości relację podaży do popytu na lokalnym rynku pracy.

Lista zawodów ocenianych przez ekspertów została przygotowana na podstawie „Klasyfikacji zawodów i specjalności” (KZiS). Liczba pozycji została ograniczona do 168, tak by eksperci mogli przeanalizować całą listę podczas jednego spotkania. Nazwy zawodów zostały dobrane w taki sposób, aby lepiej pasować do nazewnictwa stosowanego przez pracodawców oraz osoby poszukujące pracy. Lista jest uaktualniana raz w roku, aby zachować porównywalność prognoz w kolejnych latach liczba zmian w liście zawodów jest ograniczana do niezbędnego minimum.

Uczestnicy paneli oceniają tylko te zawody, które występują na lokalnym rynku pracy. Jeśli nie dysponują wiedzą na temat sytuacji w danym zawodzie, pomijają go – dlatego lista profesji, które ostatecznie znajdują się w prognozie powiatowej, może być krótsza od maksymalnej.

Po przeprowadzeniu paneli eksperckich w każdym z powiatów tworzone są Barometry zawodów dla województw oraz kraju. Powstają one poprzez agregację informacji zebranych w ramach poszczególnych paneli powiatowych.

Od 2020 r. Barometr zawodów oraz Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych realizowane są jako jedno badanie pn. Barometr zawodów.

Tabela 1. Barometr zawodów

DEFICYT	
2020 (barometr zawodów)	2021 (barometr zawodów)
Analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych	Pracownicy administracyjni i biurowi
Brukarze	Robotnicy obróbki drewna i stolarze
Cieśle i stolarze budowlani	Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
Dekarze i blacharze budowlani	Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
Elektrycy, elektromechanicy i elektrycy	Lekarze
Fizjoterapeuci i masażyści	Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących
Fryzjerzy	Nauczyciele przedmiotów zawodowych
Kelnerzy i barmani	Nauczyciele przedszkoli
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	Pedagodzy
Kosmetyczki	Psycholodzy i psychoterapeuci
Lekarze	Technicy mechanicy
Listonosze i kurierzy	Ratownicy medyczni
Magazynierzy	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu
Monterzy konstrukcji metalowych	Pracownicy socjalni
Monterzy maszyn i urządzeń	Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej
Murarze i tynkarze	Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości
Nauczyciele języków obcych i lektorzy	Magazynierzy
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu	Recepcjoniści i rejestratorzy
Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących	Kucharze
Nauczyciele przedszkoli	Opiekunki dziecięce
Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych	Fryzjerzy
Ogrodnicy i sadownicy	Kosmetyczki
Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	Sprzedawcy i kasjerzy
Opiekunki dziecięce	Cieśle i stolarze budowlani
Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	Robotnicy budowlani
Pielęgniarki i położne	Brukarze
Pracownicy administracyjni i biurowi	Dekarze i blacharze budowlani
Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości	Monterzy instalacji budowlanych
Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych	Ślusarze

Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie Pracownicy służb mundurowych	Operatorzy obrabiarek skrawających
Pracownicy służb mundurowych	Mechanicy pojazdów samochodowych
Pracownicy socjalni	Monterzy maszyn i urządzeń
Psycholodzy i psychoterapeuci	Sprzątaczk i pokojowe
Recepcjoniści i rejestratorzy	Rolnicy i hodowcy
Robotnicy budowlani	Pracownicy przetwórstwa spożywczego
Robotnicy obróbki drewna i stolarze	Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
Rolnicy i hodowcy	Nauczyciele języków obcych i lektorzy
Samodzielni księgowi	Ogrodnicy i sadownicy
Spawacze	Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych
Specjaliści administracji publicznej	Spawacze
Spedytorzy i logistycy	Pracownicy ochrony fizycznej
Sprzątaczk i pokojowe	Murarze i tynkarze
Sprzedawcy i kasjerzy	Blacharze i lakiernicy samochodowi
Ślusarze	Pielęgniarki i położne
Tapicerzy	Lakiernicy
Zaopatrzeniowcy i dostawcy	Logopedzi i audiofonolodzy
	Asystenci w edukacji
	Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy
RÓWNOWAGA	
Administratorzy stron internetowych	Inżynierowie chemicy i chemicy
Agenci ubezpieczeniowi	Architekci i urbaniści
Animatorzy kultury i organizatorzy imprez	Architekci krajobrazu
Architekci i urbaniści	Inżynierowie budownictwa
Architekci krajobrazu	Kierownicy budowy
Asystenci w edukacji	Inspektorzy nadzoru budowlanego
Betoniarze i zbrojarze	Inżynierowie inżynierii środowiska
Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej	Inżynierowie mechanicy
Biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy	Geodeci i kartografowie
Blacharze i lakiernicy samochodowi	Biolodzy, biotechnolodzy, biochemicy
Cukiernicy	Specjaliści technologii żywności i żywienia
Dentyści	Dentyści
Diagności samochodowi	Farmaceuci
Ekonomiści	Fizjoterapeuci i masażyści
Farmaceuci	Nauczyciele nauczania początkowego
Filolodzy i tłumacze	Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych
Filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy	Ekonomiści
Floryści	Specjaliści ds. finansowych

Fotografowie	Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji
Geodeci i kartografowie	Specjaliści ds. rynku nieruchomości
Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy	Prawnicy
Graficy komputerowi	Archiwiści i muzealnicy
Inspektorzy nadzoru budowlanego	Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej
Instruktorzy nauki jazdy Instruktorzy rekreacji i sportu	Filolodzy i tłumacze
Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy	Socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych
Graficy komputerowi	Dziennikarze i redaktorzy
Inspektorzy nadzoru budowlanego	Specjaliści administracji publicznej
Instruktorzy nauki jazdy Instruktorzy rekreacji i sportu	Technicy budownictwa
Inżynierowie budownictwa Inżynierowie chemicy i chemicy	Graficy komputerowi
Inżynierowie elektrycy i energetycy	Technicy informatycy
Inżynierowie inżynierii środowiska	Fotografowie
Inżynierowie mechanicy	Operatorzy aparatury medycznej
Kamieniarze	Instruktorzy nauki jazdy
Kierowcy autobusów	Agenci ubezpieczeniowi
Kierowcy samochodów osobowych	Pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej
Kierownicy budowy	Przedstawiciele handlowi
Kierownicy ds. logistyki	Spedytorzy i logistycy
Kierownicy ds. produkcji	Zaopatrzeniowcy i dostawcy
Kierownicy ds. usług	Samodzielni księgowi
Kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu	Floryści
Kierownicy sprzedaży	Instruktorzy rekreacji i sportu
Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury	Listonosze i kurierzy
Krawcy i pracownicy produkcji odzieży	Pracownicy poczty
Kucharze	Szefowie kuchni
Lakiernicy	Pomoce kuchenne
Logopedzi i audiofonolodzy	Kelnerzy i barmani
Masarze i przetwórcy ryb	Kierownicy sprzedaży
Mechanicy maszyn i urządzeń	Kamieniarze
Monterzy elektronicy	Betoniarze i zbrojarze
Monterzy instalacji budowlanych	Monterzy okien i szklarze
Monterzy okien i szklarze	Diagności samochodowi
Nauczyciele nauczania początkowego	Piekarze
Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Cukiernicy
Operatorzy aparatury medycznej	Krawcy i pracownicy produkcji odzieży

Operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru	Tapicerzy
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych	Obuwnicy
Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych
Operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych
Operatorzy obrabiarek skrawających	Mechanicy maszyn i urządzeń
Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych	Kierowcy samochodów osobowych
Optycy i pracownicy wytwarzający protezy	Kierowcy autobusów
Pedagodzy	Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych
Piekarze	Specjaliści ds. organizacji produkcji
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków	Pracownicy sprzedaży internetowej
Pomoce kuchenne	Analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych
Pozostali specjaliści edukacji	Specjaliści rolnictwa i leśnictwa
Pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej	Weterynarze
Pracownicy ds. budownictwa drogowego	Pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankierzy, teleankierzy
Pracownicy ds. jakości	Monterzy konstrukcji metalowych
Pracownicy ds. ochrony środowiska i BHP	Masarze i przetwórcy ryb
Pracownicy ds. techniki dentystycznej	Pracownicy przetwórstwa metali
Pracownicy myjni, pralni i prasowni	Operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru
Pracownicy ochrony fizycznej	Gospodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy
Pracownicy poczty	Robotnicy leśni
Pracownicy poligraficzni	Pracownicy obsługi ruchu szynowego
Pracownicy przetwórstwa metali	Pracownicy ds. budownictwa drogowego
Pracownicy przetwórstwa spożywczego	Pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych
Pracownicy sprzedaży internetowej	Pracownicy poligraficzni
Pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankierzy, teleankierzy	Kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu
Pracownicy usług pogrzebowych	Kierownicy ds. produkcji
Pracownicy zajmujący się zwierzętami	Kierownicy ds. usług
Prawnicy	Pracownicy służb mundurowych
Projektanci i administratorzy baz danych, programiści	Pracownicy myjni, pralni i prasowni
Przedstawiciele handlowi	Pracownicy ds. jakości
Ratownicy medyczni	Sekretarki i asystenci

Robotnicy leśni	Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki
Rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych	Inżynierowie elektrycy i energetycy
Sekretarki i asystenci	Specjaliści telekomunikacji
Socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych	Pozostali specjaliści edukacji
Specjaliści ds. finansowych	Optycy i pracownicy wytwarzający protezy
Specjaliści ds. organizacji produkcji	Animatorzy kultury i organizatorzy imprez
Specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży	Pomoce w gospodarstwie domowym
Specjaliści ds. rynku nieruchomości	Pracownicy zajmujący się zwierzętami
Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji	Specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży
Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki	Windykatorzy
Specjaliści rolnictwa i leśnictwa	Pracownicy ds. ochrony środowiska i bhp
Specjaliści telekomunikacji	Plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków
Szefowie kuchni	Filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy
Technicy budownictwa	Pracownicy ds. techniki dentystycznej
Technicy informatycy	Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury
Technicy mechanicy	Operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych
Weterynarze	Akustycy i realizatorzy dźwięku
Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych	Pracownicy usług pogrzebowych
	Kierownicy ds. logistyki
	Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych
	Maszyniści
	Monterzy elektronicy
NADWYŻKA	
Mechanicy pojazdów samochodowych	
Specjaliści technologii żywności i żywienia	

Źródło: Barometr zawodów 2020 -2021

Z analizy rynku pracy w roku 2020 roku można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Tomysłu na koniec grudnia 2020 roku wynosiła 1032 osób. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedzającego odnotowano wzrost o 343 osoby (z 689 osób na 1032 osoby). Podobne zmiany dotyczyły grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Dane te mogą świadczyć generalnie o nieznacznym pogorszeniu się sytuacji na lokalnym rynku pracy i rodzącymi się problemami w zakładach pracy spowodowane głównie epidemią koronawirusa.
2. Najliczniejszą grupę bezrobotnych zarejestrowanych według stanu na koniec grudnia 2020 roku stanowili: sprzedawcy, technicy mechatronicy, technicy mechanicy, technicy rolnicy, technicy ekonomiści, przedstawiciele handlowi, technicy informatycy, pracownicy biurowi, magazynierzy, kucharze, fryzjerzy, robotnicy gospodarczy, technicy handlowcy, telemarketerzy, doradcy klienta, murarze, malarze – tapeciarze, malarze budowlani, lakiernicy samochodowi, ślusarze, mechanicy samochodów osobowych, elektromechanicy pojazdów samochodowych, cukiernicy, piekarze, stolarze, krawcy, szwaczki, monterzy podzespołów i zespołów elektronicznych, kierowcy samochodu ciężarowego, pomocniczy robotnicy budowlani, pakowacze ręczni, robotnicy wykonujący proste prace w przemyśle, robotnicy magazynowi.

DYREKTOR
Powiatowego Urzędu Pracy
w Nowym Tomysłu
mgr Bogumiła Sprywa

